

Vergaderjaar 2025–2026

29 344

Terugkeerbeleid

Nr. 157

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 oktober 2025

In de nieuw te vormen relatie met Syrië is migratie een belangrijke prioriteit van het kabinet. Zodoende wordt ingezet op het tegengaan van irreguliere migratie en het bevorderen van terugkeer. In lijn met de inzet van het kabinet heeft uw Kamer verzocht om een versterkte inzet ten aanzien van terugkeerondersteuning naar Syrië.

Eind 2024 kwam er na jarenlange onderdrukking een einde aan het regime van Assad in Syrië. Hiermee is er ook een verandering ontstaan in de (veiligheids)situatie in Syrië. Op 10 juni jl. is uw Kamer geïnformeerd over het nieuwe ambtsbericht en de wijzingen in het landgebonden asielbeleid voor Syrië¹. Op 19 september jl.² heb ik u laten weten dat het kabinet door de val van het Assad-regime kansen ziet om onze waarden van rechtvaardigheid en inclusiviteit uit te dragen, stappen te zetten ten aanzien van migratie en terugkeer, de internationale samenwerking te versterken en zo de veiligheid van Nederland zelf te borgen. De machtsovername leidde ook tot een toename van vrijwillige terugkeer naar Syrië. Met name vanuit de landen in de nabijheid van Syrië en in mindere mate vanuit Europa. Ook in Nederland meldden zich Syriërs die wilden terugkeren en daarbij ondersteuning zochten vanuit de Nederlandse overheid. Op 16 september jl. vertrok een charter met ruim 80 Syriërs die onder coördinatie van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV) vrijwillig terugkeerden.

Het kabinet wil met een pakket aan maatregelen ervoor zorgen dat de terugkeer van Syriërs verder toeneemt, om zo ook te komen tot een verlaging van de druk op de asielopvang en voorzieningen. In deze brief licht ik de maatregelen toe en leg ik uit hoe ik invulling geef aan de verschillende moties die ten aanzien van de terugkeer naar Syrië zijn ingediend³.

¹ Kamerstuk 19 637, nr. 3435

² Kamerstuk 32 623, nr. 376

³ Kamerstuk 32 317, nr. 958, Kamerstuk 36 760, nr. 40, Kamerstuk 36 800, nr. 48

Asiel beslissingen

Met de wijziging van het landenbeleid Syrië is het de verwachting dat, door de individuele toetsing, minder aanvragen in aanmerking komen voor een inwilliging door de IND. Bij een afwijzing dient de aanvrager terug te keren naar het land van herkomst. Dat kan vrijwillige terugkeer zijn of er kan sprake zijn van gedwongen terugkeer. In beide gevallen speelt de DTenV een rol.

Het aandeel Syrische asielaanvragen is tussen de 35–40% van bestaande werkvoorraad bij de IND. In behandeltijd is de voorraad relatief jong, wat wil zeggen dat andere zaken inmiddels al veel langer wachten op afhandeling. Conform verzoek gaat de IND ervoor zorgen dat het aantal beslissingen in Syrische zaken na rato van het aandeel van de voorraad zal zijn. De IND prioriteert binnen dit beslisvolume zoveel als mogelijk op die groepen en plekken in Syrië waar de situatie het meest duidelijk is op grond van de beschikbare informatie. Bijzondere voorrang blijft gegeven worden aan overlastgevende asielaanvragers. De doorlooptijden van de behandeling van deze zaken hangt af van een eventuele beroepsprocedure bij afwijzing. De zaak komt bij DTenV in de actieve caseload nadat de beroepsprocedure is afgerond en de zaak definitief is afgewezen. Syrische aanvragen waarin openbare orde aspecten spelen, zullen hoe dan ook met voorrang worden afgedaan.

Terugkeerondersteuning

Vanwege de beperkte mogelijkheden om in Syrië zelf ondersteuning te kunnen bieden bestond de terugkeerondersteuning vanaf begin 2025 uit het bieden van informatie over terugkeer en de (verblijfsrechtelijke) consequenties, ondersteuning bij de aanschaf van tickets en reisdocumenten en een financiële bijdrage van € 900 in contanten.

Met het wijzigen van het landgebonden asielbeleid voor Syrië is de ondersteuning bij herintegratie gelijkgetrokken met de ondersteuning zoals deze voor andere landen geldt. Met dit verhoogde bedrag van maximaal € 2.815 per persoon zijn Syriërs beter in staat om de nog moeilijke humanitaire situatie in Syrië bij terugkeer het hoofd te bieden.

Om de terugkeer te stimuleren en de herintegratie verder te vergemakkelijken heb ik besloten om specifiek voor Syrië begunstigend herintegratiebeleid in te stellen. Dit houdt in dat Syrische migranten die op 1 oktober 2025 in Nederland verbleven in aanmerking kunnen komen voor herintegratieondersteuning ter waarde van € 5.000 per volwassene en € 2.500 per minderjarig kind. Syriërs die hiervan gebruik willen maken kunnen tussen 17 november 2025 en 1 januari 2026 een aanvraag hiervoor doen via het aanmeldformulier op de website van de DTenV. DTenV is ook verantwoordelijk voor de uitvoering. Dit kan via reguliere lijnvluchten naar Syrië of met inzet van charters, zoals de charter van 16 september jl. Het begunstigende beleid voor Syrië zal na afloop worden geëvalueerd.

Informatievoorziening

Daarnaast zet ik in op het verbeteren van de informatievoorziening aan Syriërs in Nederland. Via speciaal ingerichte informatiepunten wordt voorlichting gegeven over het gewijzigde asielbeleid voor Syrië en de gevolgen daarvan voor de asielaanvraag en het verblijfsrecht. Verder kunnen de Syriërs hier informatie krijgen over de ondersteuningsmogelijkheden.

lijkheden bij terugkeer en herintegratie, waarbij eveneens wordt gewezen op de verblijfsrechtelijke consequenties⁴.

Gedwongen terugkeer

Wanneer niet meer wordt voldaan aan de criteria voor (tijdelijk) verblijf dan zal, voor zover individueel aangewezen en mogelijk, gedwongen terugkeer aan de orde zijn. Daarbij zal, zoals te doen gebruikelijk prioriteit worden gegeven aan zaken waarin verstoringen van de openbare orde of criminele feiten aan de orde zijn. Conform het openbare-ordebeleid in asielzaken⁵ doet het kabinet er alles aan om, binnen de juridische mogelijkheden, zaken waarin openbare-ordeschendingen en overlast een rol spelen, stevig aan te pakken.

Samenwerking Syrische autoriteiten

Om vrijwillige terugkeer te bevorderen, gedwongen terugkeer op termijn mogelijk te maken en irreguliere migratie tegen te gaan is samenwerking met de Syrische overgangsautoriteiten van groot belang. Hier zet het kabinet op in en daarom vinden er doorlopend gesprekken plaats. Verder pleit het kabinet voor een gecoördineerde aanpak in de EU om terugkeer te bevorderen en irreguliere migratie tegen te gaan door met Syrië en de omliggende landen samen te werken. Daartoe heb ik ook opgeroepen tijdens de JBZ-raad van 14 oktober jl.

Daarnaast blijkt uit onderzoek van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) dat de staat van het land (economisch, huisvesting, veiligheid) een belangrijke rol speelt bij de beslissing om wel, of niet, (vrijwillig) te willen terugkeren. Dit benadrukt het belang van een verbetering van de sociaaleconomische situatie in Syrië. Nederland ondersteunt hier ook bij. Verder moet er voldoende capaciteit zijn in de migratieketen in Syrië om terugkeer te kunnen ondersteunen. Het kabinet investeert in het verbeteren van de situatie en migratiemanagement in Syrië.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp bezocht op 21 oktober jl. Damascus. Hier sprak zij met de Syrische Overgangsregering over migratie om terugkeer te bevorderen en irreguliere migratie tegen te gaan door bijvoorbeeld door grensmanagement in Syrië te versterken en de sociaaleconomische situatie in Syrië te verbeteren.

Afhankelijk van de verdere ontwikkelingen in Syrië, verwacht het kabinet met dit pakket aan maatregelen dat de (vrijwillige) terugkeer van Syriërs verder zal toenemen, waarmee de druk op de asielopvang en voorzieningen wordt verlaagd.

De Minister van Asiel en Migratie,
D.M. van Weel

⁴ Bij terugkeer moeten de Syriërs hun verblijfsrecht opgeven of lopende aanvragen intrekken.

⁵ Kamerstuk 19 637, nr. 3327